

Schwedisch

Information

från delstaten Niedersachsens valförrättare

Grundprinciperna i delstaten
Niedersachsens kommunalvalsysteem

Grundprinciperna i delstaten Niedersachsens kommunalvals-system

I Niedersachsen väljs vart femte år representanter för mer än tvåtusen förvaltningsenheter på kommunal nivå (distriktsfullmäktige (Kreistage), stadsfullmäktige (Stadträte), kommunfullmäktige (Gemeinderäte), storkommunfullmäktige (Samtgemeinderäte), stadsdistriktsfullmäktige (Stadtbezirksräte) och ortsfullmäktige (Ortsräte)). I städer som inte ingår i distrikt (kreisfreie Städte) väljs bara stadsfullmäktige (Stadtrat) och förste borgmästare. I Hannover och Braunschweig avgörs dessutom sammansättningen av stadsdistriktsfullmäktige. I åtskilliga kommuner skal väljerna dessutom välja landråder, borgmästare samt i regionen Hannover en regionspräsident i direkt val.

I de kommuner som ingår i distrikt (kreisangehörige Gemeinden) avges röst i maximalt fem olika val:

- I kommuner som ingår i en storkommun (Samtgemeinde): i distriktsval (Kreiswahl), storkommunfullmäktigeval (Samtgemeinderatswahl) och val av borgmästare och styrelseordförande i distriktsfullmäktige (Bürgermeisterin-/Bürgermeister- och Landrätin-/Landratswahl);
- I enhetskommuner (Einheitsgemeinden): i distriktsval (Kreiswahl), kommunfullmäktigval (Gemeinderatswahl) och val av borgmästare och styrelseordförande i distriktsfullmäktige (Bürgermeisterin-/Bürgermeister- och Landrätin-/Landratswahl) och eventuellt ortsfullmäktigval (Ortsratswahl).

Vem får rösta?

Röstberättigad (så kallad aktiv rösträtt) är tysk medborgare eller medborgare i en annan medlemsstat i den Europeiska unionen som har fyllt 16 år senast på valdagen och

- som sedan minst tre månader är folkbokförd i valdistriktet där han eller hon önskar rösta (t ex i distriktet (Landkreis) för distriktsfullmäktigval)
- som inte har förlorat sin rätt att rösta genom ett civil- eller straffrättsligt domstolsbeslut
- som är upptagen i en röstlängd eller innehar ett röstkort.

Kommunerna (storkommunerna) ansvarar för röstlängderna. De röstberättigade tas i regel automatiskt upp i röstlängden. Förutsättning är emellertid att personerna har låtit bokföra sig i sin kommun (i rätt tid)!

Vem kan kandidera?

Kommunala representanter

Kandidera (så kallad passiv rösträtt) kan den som på valdagen

- har fyllt 18 år
- sedan minst sex månader är folkbokförd i valdistriktet (t ex i kommunen för kommunfullmäktigval) och
- sedan minst ett år är tysk medborgare eller sedan minst ett år är medborgare i en annan medlemsstat i den Europeiska unionen och
- inte har förlorat sin rätt att kandidera genom ett civil- eller straffrättsligt domstolsbeslut.

Direktval

Kandidera till val av borgmästare eller styrelseordförande i distriktsfullmäktige kan den som på valdagen

- har fyllt 23 men ännu inte 65 år
- sedan minst ett år är tysk medborgare eller sedan minst ett år är medborgare i en annan medlemsstat i den Europeiska unionen
- inte har förlorat sin rätt att kandidera genom ett civil- eller straffrättsligt domstolsbeslut och som har bevisat att han/hon företräder de demokratiska principerna såsom förankrade i grundlagen.

Valbarhet vid dessa val förutsätter inte att kandidaten är folkbokförd i det valdistrikt, i vilket han eller hon kandiderar.

Vem kan föreslå kandidater?

Valförslag kan presenteras av politiska partier, sammanslutningar av röstberättigade (väljargrupper) och av enskilda personer. Beträffande väljargruppers målsättningar, deras organisatoriska form, deras storlek osv existerar inga krav enligt vallagen. Även lösa sammanslutningar av röstberättigade kan därför agera som väljargrupper och komma in med valförslag för kommunalvalen.

Hur gör man för att komma med på ett valförslag?

Den som uppfyller kraven på valbarhet kan

- låta nominera sig som kandidat för ett politiskt parti om han eller hon tillhör partiet eller är partilös
- bilda en väljargrupp tillsammans med andra medborgare som har samma eller liknande intressen och med dessa ställa upp en gemensam vallista, eller
- kandidera som enskild kandidat.

Beslut om vilka kandidater som skall tas med på ett politiskt partis eller en genom medlemskap organiserad väljargrupps (=partiliknande struktur med stadga och program) valförslag och kandidaternas rangordning måste avgöras i hemlig votering på partiets eller väljargruppens medlems- eller ombudsstämma.

I den hemliga voteringen får bara röstberättigade tyska medborgare och unionsmedborgare delta som är medlemmar i partiet eller den genom medlemskap organiserade väljargruppen. För att den hemliga voteringen skall vara giltig måste minst tre röstberättigade personer delta.

För att grunda en väljargrupp räcker det i regel med tre röstberättigade personer. Uppställning av kandidater på en ej genom medlemskap organiserad väljargrupps valförslag måste ske på en stämma där väljargruppens röstberättigade anhängare deltar. Inga formella regler gäller för kallelse till sådan stämma. Väljargruppens samtliga röstberättigade anhängare måste emellertid få tillfälle att kunna delta i stämman. Även här gäller att beslutet om vilka kandidater som skall tas med på valförslaget skall fattas på grundval av hemlig votering.

Den som vill kandidera som enskild kandidat kan nominera sig själv.

Partier, väljargrupper och enskilda kandidater kan bara komma in med sina valförslag när dessa stöds av ett visst antal röstberättigade i det aktuella valområdet (kommentar i avsnittet "Röstning" på denna sida) genom underskrift på ett officiellt formulär. Endast den som redan varit kommunal representant i valområdet (t ex i kommunfullmäktige) eller är ledamot i den Tyska Förbundsdagen eller i delstaten Niedersachsens parlament är undantagen från detta krav. De officiella formulären för de stödjande underskrifterna erhålls hos behörig valförrättare i det aktuella valområdet. Här kan även närmare information erhållas om t ex det antal stödjande underskrifter som skall lämnas in.

För kandidatur på ett valförslag för val av en (ordinarie) (hauptamtlicher) borgmästare eller styrelseordförande i distriktsfullmäktige gäller de ovanstående reglerna på motsvarande sätt.

Röstning

Varje väljare erhåller en valsedel för varje val i vilket han/hon deltar (t ex en för val till distriktsfullmäktige och en för val till kommunfullmäktige och eventuellt även en valsedel för val av en styrelseordförande i distriktsfullmäktige eller en borgmästare).

För val av förvaltningsenheter (t ex distriktsfullmäktige, kommunfullmäktige) kan tre röster avges med möjlighet till kumulering och röstning på kandidater från olika partier ("Panaschieren"). Väljarna kan i motsats till riksdags- och delstatsparlamentsval markera tre alternativ på varje valsedel. De kan ge alla tre rösterna till ett valförslag i sin helhet (helhetslista) (Gesamtliste) eller en enda kandidat på valförslaget (kumulera). Rösterna kan emellertid även fördelas på flera helhetslistor och/eller flera kandidater på samma valförslag eller olika valförslag (fördelning av rösterna på olika kandidater ("Panaschieren")).

Valsystemet förutsätter att alla kandidater är uppförda på valsedeln. Eftersom en enda kandidatlista för hela valområdet (t ex kommun, distrikt) skulle omfatta ett alltför stort antal kandidater sker en indelning av valområdet i så gott som lika stora valdistrikt med respektive olika kandidatlistor.

Om val av en borgmästare eller en styrelseordförande i distriktsfullmäktige äger rum i ett valområde sker detta enligt principerna för majoritetsval. Vid varje sådant direktval har väljaren bara en röst som han eller hon kan ge en kandidat genom markering på valsedeln.

Hur räknas mandatet fram?

Kommunala förvaltningsenheter

Mandatet för de kommunala förvaltningsenheterna fördelas enligt en kombination av principerna för person- och listval.

För att räkna fram mandatfördelningen används proportionalvalmetoden uppkallad efter engelsmannen Thomas Hare och den tyska matematikprofessorn Horst Niemeyer. Här överförs röstproportionen till mandatproportionen. Det samlade antalet av de platser som skal fördelas inom den respektive församlingen multipliceras med antalet av röster på en vallista och resultatet ut av detta divideras med det samlade antal av avgivna röster. Denne beräkningsmetod resulterar i en rad av proportionaltal. Varje lista får därpå först lika många platser som dens proportionaltal visar av hela platser. De platserna som härefter fattas att bli fördelad, får listorna tildelat efter den högsta bråkens metod. I de så framräknade högsta talens ordningsföljd fördelas mandatet mellan partierna, väljargrupperna eller de enskilda kandidaterna. Inom partiernas och väljargruppernas valförslag prioriteras delvis enligt personvalsprincipen (rangordning enligt antalet personligt erhållna röster), delvis enligt principen för listval (rangordning enligt beteckningen i valförslaget). Ett minimumrösteantal för deltagande i fördelningsförfarandet (spärregel) existerar inte vid kommunalval.

Direktval

Direktvalen av borgmästare, styrelseordförande i distriktsfullmäktige genomförs enligt principen för majoritetsval. Vald blir den som har erhållit mer än hälften av de giltiga rösterna, eller den kandidat för det enda godkända valförslaget som valts av minst 25 av hundra röstberättigade och som erhållit majoriteten av de avgivna rösterna. Om flera kandidater är uppställda till val, men ingen av dem har erhållit det nödvändiga röstetalet, äger den andra söndagen efter valet ett skiljeval rum mellan de båda kandidaterna med de högsta röstetalen. Vid lika röstetal dras lott om vem som skall delta i skiljevalet.

Var äger valen rum?

För röstning bildas valdistrikt. Mindre kommuner (inte mer än 2 500 invånare) bildar ett valdistrikt. Större kommuner delas in i flera valdistrikt. Kommunerna bestämmer antalet valdistrikt liksom en vallokal för varje valdistrikt.

Den som är upptagen i en röstlängd erhåller automatiskt ett röstkort. På detta är angivet var väljaren kan utöva sin rösträtt. Den som är förhindrad att uppsöka vallokalen (pga t ex semester, sjukdom) eller utan egen förskyllan inte är upptagen i röstlängden kan ansöka om ett röstkort och poströsta.

Vem ansvarar för valen?

Kommunerna är i första hand ansvariga för förberedelse och genomförande av kommunalvalen. Kommunernas valbyråer (Wahlämter) har en rad organisatoriska uppgifter att uppfylla, bl a

- Uppställning och aktualisering av röstlängderna
- Upplisa de röstberättigade om deras rösträtt
- Utskick av röstkort och underlag för poströstning
- Fastlägga och utrusta lokaler för röstning (vallokaler)
- Utnämna och utbilda valnämndsmedlemmar
- Anskaffning av valsedlar
- Sammanställa röstresultaten från de olika valdistrikten
- Förvaring av röstunderlaget

Viktiga åtgärder och beslut måste emellertid inte vidtas eller fattas av förvaltningsenheterna utan av oberoende valorgan. Dessa är valförrättare i distrikten, kommunerna och storkommunerna, de valutskott som skall bildas för varje valområde (t ex distrikt, kommun) liksom de valnämnder som skall sammankallas på valdagen.

Valutskottens uppgift är framför allt kontroll och godkännande av de inkomna valförslagen och fastställande av det slutgiltiga valresultatet.

Valnämnderna är ansvariga för att röstning sker på vederbörligt sätt i vallokalerna och för fastställande av valresultat.

Medlemmarna i valutskotten och valnämnderna utses bland de röstberättigade i det aktuella valområdet och utför sina uppgifter utan ersättning. Varje röstberättigad är förpliktad att överta ett sådant hedersuppdrag. I delstaten Niedersachsen behövs ca 75 000 personer som utför oavlönade uppdrag i samband med kommunalvalen.